

folklor/edebiyat'tan

Daha önce duyurusunu yaptığımız ve bu tarihlere denk getirerek yayımlayacağımızı bildirdiğimiz özel bir sayımız olacaktı: **Eğitim Antropolojisi**. Ne var ki, S. Yetkin Işık'ın makalesinden de anlaşılacağı üzere Türkiye üniversite sistemi içerisinde başta eğitim fakülteleri olmak üzere öğretmen yetiştiren (buna başka disiplininde lisans eğitimi alıp da formasyon yoluyla öğretmenliğe yönelenleri de katarsanız) kurumlarımızda antropolojiye, yani en genel anlamıyla insanı anlamaya dair bilgilendirmenin pek de yer bulmadığını görüyoruz. Bu yer bulamama, dosya duyurumuzu yaptığımız tarihten bu yana elimize ulaşan ürünlerin azlığıyla da örtüştü ve bu bakımdan da eğitim antropolojisi çerçevesinde bir özel sayı taslağımız ileri ki bir tarihe sarkmış oldu.

Kökleri, özellikle 20. Yüzyılın başında Amerikan kültürel antropolojisi içinde önemli bir okul olan *Kültür-Kişilik Okulu*'nun çalışmalarında bulunabilecek eğitim antropolojisinin, yine ABD'de, Gegorge Dearborn Spindler'in öncülüğünde 1954 yılında gerçekleştirilen bir konferansla da ayrı bir disiplin olarak kurumlaşmasının adımı atılmıştır. Dr. S. Yetkin Işık'ın belirlemelerinden yararlanarak paylaşırsam, Türkiye'de ise sınırlı (örneğin Erdentuğ'un (1972) "İlkel Toplumlarda Eğitim", "Türk ve Japon Kültüründe Çocuk Yetiştirme Usullerindeki Benzerlikler" başlıklı makaleleri ile Mustafa Çapar'ın (2006) *Türkiye'de Eğitim ve Öteki Türkler* gibi birkaç yayın dışın-

da konu ne yazık ki yeterince ele alınmış değildir. Eğitim Antropolojisine bir giriş yapmak ve Türkiye'nin eğitim sorunlarına antropolojinin bakış açısıyla yaklaşmanın gerekliliğine ve yararlarına dikkat çekmek amacıyla **Dr. S. Yetkin Işık**'ın makalesine yer veriyoruz.

Prof. Dr. Onur Bilge Kula, yorum bilim ve alımlama estetiği kuramından yol çıkararak, Orhan Pamuk'un *Kafamda Bir Tuhaflık* romanında kültürel bir öge olarak bozanın anlatılaştırımını ele alıyor. Romanın yazınsal merkezini oluşturan ve geleceksel bir kültür değeri olan boza ve boza satıcısı Mevlut'un kafasındaki tuhaflıkları; yazar aktörün romanın asıl ve yan figürlerini oluşturmada başvurduğu boza ve yoğurt satıcılarının günlük çalışma koşulları ve anlatım tarzlarının romanda oluşturduğu ses çoğulluğu ve metinler arasılık da çalışmaya dayanak oluşturmuştur. Kuzey Kıbrıs Türk coğrafyası dikkate alındığında ulusal kimliğin inşası ve kültürel kimliğin oluşması sürecinde İsmail Bozkurt'un diğer edebi faaliyetleri yanı sıra doğrudan romanları ile de özel bir çaba oluşturduğunu görürüz. **Dr. Mihrican Aylanç**, Bozkurt'un romanlarını insanın sosyal bir tipe dönüşümünü tanımlayan realist roman kahramanlarını "gerçeklik", "gelişim" ve "olgunlaşma" kavramları çevresinde inceleyiyor.

Türk edebiyatının önemli adlarından Samim Kocagöz'ün bu yıl 100. Doğum yılı. **Prof. Dr. Songül Taş**, 1916 yılında Söke'de dünyaya gelen Kocagöz'ün 'kişisel ve orijinal üslup döneminin romanlarından' sayılan, anatemasını göçebe ve toprakla ilişkileri olmayan, dağda hayvan besleyen, tahta biçen Yörüklerin macera-

sını *Bir Karış Toprak* adlı romanı üzerinden; **Doç. Dr. Selma Elyıldırım** ile **Prof. Dr. Ayten Er** ise Cahit Sıtkı Tarancı'nın iki şiirini metinlerarasılık bağlamında irdeliyorlar.

Gayr-i resmi tarih yazıcılığının özellikle de savaflara dair olanlarının en önemli vesikalarından birini halk yaratmaları ve bunlar içerisinde de ağıtlar ve türküler oluşturmaktadır. **Prof. Dr. Fatma Acun**, milli mücadele dönemine ilişkin altı türküyü farklı varyantlarını da çalışmaya dahil ederek ele almakta, yıkılan bir imparatorluk ve parçalanmış bir coğrafyadan sonra yeni kurulan toplumsal birlikteliğin oluştuğu tarihsel zeminin türküler üzerinden izini sürmektedir. Bir şairin şiirine, aynı vezin ve kafiyede yazılan benzer şiir anlamına gelen nazire, Divan şiiri geleneğinde oldukça yaygın ve aynı zamanda bir şair yetiştirme işlevi de görmek bakımından anlamlıdır. Her biri şiir kültürümüzde önemi yere sahip 17. Yüzyıl şairi Niyazi Mısrî'nin kendisinden yaklaşık bir yüzyıl önce yaşamış Fuzûlî'nin ibadetle ilgili gazeline yazdığı reddiye, **Dr. Belde Aka** ele alıyor.

III. Selim döneminden başlayarak Türkiye'de çağdaşlaşma/modernleşme çabalarının seyrini ve bunlara yönelik karşı kampanya ve duruşu **Doç. Dr. Mehmet D. Topses**; 'toplumsal dünyanın oluşturulmasında derinlemesine ve bütünsel bir perspektife' ihtiyacın altını çizen **Doç. Dr. Ernur Genç** ise tarihi ve toplumsal siyasal alana psikanalitik düzlemde eğilerek, soru sorma ve analiz yapma tecrübemizin artmasına katkıda bulunuyorlar.

Anadolu coğrafyasının çok renkli, çok kültürlü renginin en tipik örneğini

oluşturan Antakya'da dinlerarası hoşgörü kültürünü Habibi Neccar örneğinden **Prof. Dr. Hüseyin Türk** irdeliyor.

Tarih öncesi devirlerde ölüm kavramı ve mezar uygulamalarının en erken ne zaman başladığı ve ölümlerini gömen ilk insanların bunu hangi amaçlarla yaptıkları tartışılmalıysa da arkeoloji ve antropolojinin bulguları kimi saptamaları yapmamıza olanak tanımaktadır. Arş. Gör. Murat Karakoç, paleolitik çağda mezarlar ve ölüm kavramını; Dr. Ahmet Gözlü ise Antik Yunan'da koloniler ve bunların niteliklerini tartışıyorlar.

folklor/edebiyat, akamedik bir dergi olmanın bütün işlevselliğini yerine getiren örnek ve ender dergilerden biridir. Bilimsel bilginin salt üreticiler için değil, geniş toplumsal kesimler için de anlamlı olduğunun bilincinde olarak özellikle içeriğini oluşturmuş disiplinlerle yakından ilgili genç üniversiteli arkadaşlara, meraklılara da açık etkinlikler düzenleyerek, düzenlenen etkinliklere paydaş olarak bu işlevini sürdürmeye çalışmaktadır. Bu etkinliklerin mimarlarından biri de **Prof. Dr. Serpil Aygün Cengiz**'dir. Bu sayımızda söz konusu etkinliklerin genel bir değerlendirmesini yine onun kaleminden okuyacaksınız. Ayrıca bu sayımızdan başlayarak düzenli olarak yer vermeye başlayacağımız kitap tanıtımı ve medya bölümlerimiz olacak.

Yeni *folklor/edebiyat*'larda buluşmak dileğiyle.

Metin Turan

Yayın Koordinatörü